

Sálarfrøðingur: Nýggja sensurlógin broytir helst onki

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur, roknar ikki við, at nýggja lógin um sensur fer at ávirka tað, ið víst verður í eitt nú SvF. Hann mælir kortini sjálvur til, at SvF ger sær meira ómak við at siga, hvønn aldursbólks ymsu filmarnir eru ætlaðir til

Eyðun Joensen: SvF eigur at seta aldursmark á filmarnar, ið vístir verða
NICLAS JOHANNESSEN

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur, var ístíviliga 20 ár limur og formaður fyri føroyska filmsefirlitinum.

Hann trýr ikki, at nýggja sensurlógin, sum lögtingin hevur samtykt eisini skal umfata SvF, fer at fáa avleiðingar fyri tað, ið sent verður fram eftir.

– Mær vitandi er allar sjónvarpsstøðir í øllum Evropa leysar av almennum sensuri. Hinvegin hevur tað ofta ligið implisít í lóginum fyri filmsensur, at hetta var eisini nakað, ið sjónvarpsstøðirnar fylgdu.

Áttu at havt aldursmark

Sjálvur er Eyðun Joensen eisini av tí fatan, at Sjónvarpið kundi gjørt meira fyri at kunna hyggjaran um, hvørjar aldursbólks ymsu filmarnir eru ætlaðir til.

Hann nevni filmen Postbodið ringir altíð tær ferðir, sum varð vistur beint eftir andaktina sunnukvöldið í

SvF.

– Eg haldi, tað hevði onki gjørt, um sjónvarpið hevði gjørt vart við, hvat minsta aldursmarkið fyri hendan filmin var.

Eyðun Joensen sigur í hesum sambandi, at hann ongnatíð tey 20 áriní hand var limur í Filmsefirlitinum minnst, at nakrar frá sjónvarpinum hevur ringt fyri at spyrja um innihaldið og hvat aldursmark hevði verið hóskandi fyri ávísar filmar.

Sálarfrøðingurin sigur seg tó vera varugan við, at allir filmar, SvF sendir, longu hava verið til metingar í Danmark, sum eisini hevur sín egnu sensur.

Harðskapur verri

Í nýggju lóginum verður dentur lagdur á, at ónærsligar myndir og óneyðugur harðskapur ikki skal vera partur av tí, sjónvarpið borðreiðir við.

Eyðun Joensen sigur, at tað fyrr var kikanin serliga settur móti porno og tí skaðandi ávirkan, tað kundi hava fyri – serliga børn.

– Eg havi verið á mongum ráðstevnum fyri sensur, og heilt inntil í 90' unum var mest fokuserað á, hvønn skaðiligan týðning porno kundi hava.

– Men á síðstu ráðstevnu er eg var á í 1996 var rákið vent, og nú var tað serliga harðskapurin í sjónvarpi, sum serfrøðingarnir ávarðu ímóti.

– Niðurstøðan tá var, at grovar útpenslaðar scenur kundu vera dropin, sum fekk bikarið at flóta yvir hjá teimum, sum vóru sokallað forhondsdisponerað – t.v.s. serliga móttakilig.

Eyðun Joensen sigur, at tá tá verður yvirfóðraður við harðskapi, so kann tað til síðst gerast meira legalt í høvðinum hjá tí, ið hyggur.

– Og tað er har, vandin liggur, sigur sálarfrøðingurin.

Grátt øki

Eyðun Joensen viðgongur tó, at talan er um sera grátt umráðið, tá talað verður um, at „lovvishavarnir til kringvarp (og eisini SvF, blóm) skal ansa eftir, at sendingar ikki kunna skaða líkamligu, sálarligu og siðlagligu menningina hjá børnum og ungum undir lógaraldur, eitt

Mangt bendir á, at Arnold Schwarzenegger og hansara harðskapsfilmir eru meira vandamiklir at siggja hjá børnum enn ónærsligar myndir

nú við ónærsligum ella ógrundaðum innihaldi.”

Ráðini hjá Eyðuni Joensen til sjónvarpið er sum

sagt at kunna betri um, hvønn aldursbólks ymsu filmarnir eru hóskandi til.

– Harafturat er tað eisini

gott at gera vart við, um harðligar myndir vera vístar í sending, har roknast kann

við, at børn sita og hyggja,

sigur Eyðun Joensen.

Viðmerking

Slagorða-flokkurin

Viðhvørt tykir mær, at leiðandi javnaðarfólk hava gingið heldur nógv á skeiðum. Á sosialdemokratiskum slagorða-skeiðum. At ganga á skeið og læra at føra valstríð er rættiliga nýtt, men annars heilt nógv útbreitt fyrirbrigdi í heiminum. Í dag sleppur ein flokkur næstan ikki undan onkrum skeiði, um hann skal standa seg í einum valstríði.

Men máti skal vera við. Tað tungsnildið og annað snildi, sum verður lært á slíkum skeiðum, má ikki gerast innihaldið í politikkinum hjá einum flokki. Tá verður ongín beinagrind, bert ein hamur eftir.

Eitt gott samfelag

Í Føroyum er tað Javnaðarflokkurin, sum hevur sitið mest á skúlabonki, hóast aðrir flokkar eisini hava fingið nakað av hesum slagorðalærdómi potaðan niður í seg.

Eg skal her nevna trí dæmi um, hvussu Javnaðarflokkurin førir seg fram við slagorðum:

Útvarpið hevði nú eitt kvöldið fingið tað góða hugskot at lata umboð fyri tely politisku ungmannafelagini yvirtaka Fimmaran.

Evnið var fyrst og fremst sjálvstýri ella samband. Eg fekk tíverri ikki alla sendingina við, men hoyrði kortini fleiri ferðir, at umboð Javnaðarflokksins færdi fram, at Javnaðarflokkurin vil hava eitt gott samfelag.

Hetta er eitt sniðfundigt slagorð. Tí, hvat liggur í tí? Jú, at hinir flokkarnir vilja ikki hava eitt gott samfelag. Og serliga: flokkar, sum vilja hava loysing ella sjálvstýri, vilja so slettis ikki hava eitt gott samfelag. Statt so!

Onki mál í sær sjálvum

Eitt triðja dæmi: eitt nógv umrøtt yvirtøkumál hevur verið fyri á tingi. Tað varð samtykt við 2. viðgerð, men varð felt við 3. viðgerð. Bæði í tinginum og seinni í Sjónvarpinum segði Jóhannes Eidesgaard, at „ein yvirtøka í sær sjálvum er ikki nakað mál“, men at vit skulu fremja „yvirtøkur, tí at vit fáa nakað burtur úr tí“.

Eisini hetta ljóðar væl, men er í roynd og veru onki uttan slagorð. Sambandsflokkurin, Javnaðarflokkurin og Gamla Sjálvstýri lögdu lunnar undir yvir-

tøkupolitikkin, meðan Tjóðveldisflokkurin vildi hava og vil hava eina endaliga uppgærd við Danmark í staðin. Hóast hetta hevur Tjóðveldisflokkurin gingið við til at framt yvirtøkur sum stig á sjálvstýrisleið, av tí at meiriluti fekt ikki fyri einum meira viðgongdum politikki.

Málið hjá Tjóðveldisflokkinum við yvirtøkunum hevur verið, at málsøkini komu undir lóggevvald Løgtingsins (í staðin fyri Fólkatingsins) og umsitingin undir Landsstýrið (í staðin fyri donsku stjórnina). Tað er eitt mál í sær sjálvum. Sjálvstýrispolitikkarir kann ikki grundast á, at vit fáa nakað annað burturúr enn ræði yvir okkum sjálvum, okkara samfelag, landi, havi, undirgrund og havbotni.

Er ongín støða sterk støða?

Eitt triðja dæmi: Ein navnframar og royndur Javnaðarar politikari tók einaferð til, at „ongin støða er sterk støða“. Eisini hetta kann ljóða væl, serliga tá tað verður sagt nógv ofta. Men hvussu við innihaldinum? Ber tað yvirhøvur til at føra

politikk hjá honum, sum onga støðu hevur?

Neyvan. Aftur eitt slagorð.

Og tað eru hesi slagorðini, sum hava yvirtikið politikk hjá Javnaðarflokkinum. Tí ber heldur ikki til at fáa ein skilagóðan og miðvísan dialog við Javnaðarflokkinn um sjálvstýri. Flokkurin tvíheldur jú um, at „ongin støða er sterk støða“. Men tað er neyvan ein politikkur, sum roynist í longdini.

Stokkuttur hiti, segði kellingin, tá hon meig í lógvarnar fyri at fløva sær hendurnar.

Finnogi Ísakson